Paula Mikkola
pääsihteeri
Pohjoiskalotin neuvosto
2.5.2022

Muuttuneen turvallisuustilanteen merkitys rajayhteistyölle Pohjoiskalotilla

Pohjoiskalotin neuvosto totesi 5.-6.4. pitämässään kevätkokouksessa, että alueiden välinen rajayhteistyö on uudessa tilanteessa Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Kun yhteistyö Venäjän kanssa on käytännössä pysähtynyt kokonaan, alueiden kiinnostus pohjoismaista ja Pohjoiskalotin yhteistyötä kohtaan kasvaa merkittävästi.

Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoiset investoinnit ja investointipotentiaali ovat avainasemassa vihreän siirtymän toteuttamisessa. Energiariippuvuus Venäjästä pitää katkaista. Tästä syystä Pohjoiskalotin neuvosto ehdottaa, että Suomi, Ruotsi ja Norja valmistelevat Yhteinen Pohjoinen –ohjelman. Se olisi hallitusten välinen ohjelma, joka antaisi vahvan tuen pohjoisten alueiden kehitykselle. Se vauhdittaisi erityisesti uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa ja biomateriaaleihin siirtymistä.

Pohjoiskalotin neuvosto painottaa myös rajaesteiden poistamisen tärkeyttä, kun tavoitteena on luoda Pohjoiskalotille yhteiset, rajattomat työmarkkinat. Se helpottaisi yritystoimintaa, työssäkäyntiä ja yhteisiä investointeja valtioiden rajojen yli. Kansallisista säädöseroista johtuvia rajaesteitä tulisi ryhtyä suunnitelmallisesti purkamaan, jotta vihreään siirtymään ja koko pohjoisen elinkeinoelämän kehitykseen saadaan lisää vauhtia.

Uudessa geopoliittisessa tilanteessa huoltovarmuus on erityisesti noussut esille. Pohjoiskalotin neuvosto pitää huoltovarmuuden näkökulmasta tärkeänä kaikkien liikennemuotojen maa-ja meriyhteyksien vahvistamista Pohjoiskalotilla. Tieverkkojen ja rautatieyhteyksien sujuva toiminta ja logistiset palvelut valtionrajojen yli tulee varmistaa valtioiden yhteisellä strategialla. Tietoliikenteen runkoverkkojen toiminta voidaan turvata rakentamalla vaihtoehtoisia reittejä Suomen, Ruotsin ja Norjan välille.

Varautumista arjen häiriötilanteisiin tulee entisestään kehittää. Pohjoiskalotin alueella on pitkä historia pelastus- ja ensivastepalveluiden sujuvasta yhteistyöstä Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä. Barents-yhteistyön puitteissa on säännöllisesti järjestetty maiden yhteisiä, Barents Rescue -harjoituksia, joilla yhteisiä käytäntöjä ja toimintatapoja on kehitetty. Tämänkaltaisen toiminnan jatkumisesta on huolehdittava.

Pohjoiskalotin alueilla on solmittu bilateraalisia sopimuksia sosiaali- ja terveydenhoidon yhteistyöstä valtioiden rajojen yli sairaanhoitopiirien välillä. Ne ovat mm. mahdollistaneet sen, että onnettomuuden sattuessa pelastusyksikkö tai potilaskuljetus voidaan tilata lähimmältä ensivasteen yksiköltä ja viedä hoidettavaksi lähimpään sairaalaan riippumatta siitä, missä maassa lähin palvelu on tarjolla. Pohjoiskalotin neuvoston jäsenille on tärkeää, että nämä sopimukset saadaan uudistettua eivätkä rajaseutujen palvelut huonone, kun Suomen uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa.

Pohjoisen maakunnat haluavat ylläpitää toistaiseksi myös niitä rakenteita, joita Venäjä-yhteistyötä varten on 1990-luvun alusta lähtien kehitetty. Barentsin alueen pohjoismaiset kumppanit tarvitsevat foorumin, jossa yhteistyön jatkoedellytyksistä keskustellaan. Pohjoiskalotin neuvostoa pidetään sopivana järjestäjänä tällaisille tapaamisille.

Maakuntien välinen Pohjoiskalottiyhteistyö käynnistyi jo vuonna 1967. Pohjoiskalotin neuvosto on yhteistoimintaorganisaatio, jossa jäseninä ovat aluekehityksestä vastaavat korkeimmat maakuntien viranomaiset, elinkeinoelämän ja kuntaedustajat Lapista, Norrbottenista, Nordlannin ja Troms-Finnmarkin maakunnista. Toiminnan painopisteinä ovat yhteiset aluepolitiikan, väestönkehityksen, työmarkkinoiden (sisältäen rajaestetyön) sekä luonnon- ja ympäristönsuojelun kysymykset. Lisäksi neuvosto edistää ja tukee kansalaisten välistä rajat ylittävää yhteistyötä.

Tarvittaessa lisätietoja voivat antaa

Lapin maakuntajohtaja Mika Riipi, puh. 044 767 4200

Pohjoiskalotin neuvoston pääsihteeri Paula Mikkola, puh. 040 7118 380

sähköpostit muodossa etunimi.sukunimi(a)lapinliitto.fi